

MOGARE WA HUMAN PAPILLOMA
VIRUS (HPV) LE MOKENTO OO
O THIBELANG

Ministry of Health
Department of Public Health
Private Bag 0038
Gaborone
Toll Free Telephone: 0800 600 740

Republic of Botswana

MINISTRY of HEALTH
REPUBLIC OF BOTSWANA

Mogare wa Human Papilloma Virus ke eng?

Human Papilloma Virus (HPV) ke leina la setlhopha sa megare e e fetang lekgolo le botlhamo. Megare e e fetang masome a mane ya setlhopha se, e ama dikarolo tsa tlhakanelo dikobo mme e ka baka dikankere tsa; molomo wa popelo, bosadi, bonna, marago le dikakana/dikgato tse di tswang mo bosading le mo bonneng.

Mogare wa HPV o anama jang?

Mogare o, o anama ka go kgomana le go tlhakanela dikobo le motho yo o nang le one. Bontsi jwa batho ba banang le mogare o ga ba supe dikai. Go le gantsi o iphodisa ka bo one, mme mo bathong bangwe ga o fole ka jalo o dire gore motho a nne le kankere.

Mogare o o aname go le kae?

Go akanyetswa fa sephato sa batho ba ba setseng ba tlhakanela dikobo golo gongwe mo botshelong jwa bone ba kile ba nna le mongwe wa megare e.

A mogare wa HPV o ka thibelwa?

Ee. Go na le se motho a ka se dirang go fokotsa kgonagalo ya go tsenwa ke HPV:

- Go kentelwa kgatlhanong le mengwe ya megare e e tlwaelesegileng e e ka bakang kankere le dikakana / dikgato tse di tswang mo bosading le mo bonneng.
- Go dirisa dikhondomo ka nako tsotlhe fa o tlhakanela dikobo. Itse gore mogare o ka ama dikarolo tse di sa khurumetswang ke khondomo. .

- Go nna le mokapelo a le mongwe fela le le boikanyego.

Mokento wa HPV ke eng?

Ke mokento o o dirilweng go sireletsa kgatlhanong le mengwe ya megare ya HPV le malwetse mangwe a a tsamaelanang le HPV. Gona le mefuta e le mebedi, Cervarix le Gardasil. Lefatshe la Botswana le tla dirisa mokento wa Gardasil o o sireletsang kgatlhanong le kankere ya molomo wa popelo, ya bosadi, ya marago ga mmogo le dikakana /dikgato tse di tswang mo bosading le mo bonneng.

Mokento wa HPV o sireletsa go le kae?

Mokento wa HPV o kgona go sireletsa mo go feletseng kgatlhanong le malwetse a a bakwang ke megare e mene ya HPV e e bakang dikankere tsa molomo wa popelo ka selekanyo sa masome a supa mo lekgolong le dikakana tsa bonna/bosadi ka selekanyo sa masome a a robangbongwe mo lekgolong. Mokento wa HPV o sireletsa thata fa o fiwa ngwana wa mosetsana pele ga a ka amana le mogare wa HPV. Bomme ba rotloediwa go tswela ba itlhatlhobela kankere ya molomo wa popelo go e thibela.

Mokento wa HPV o fiwa jang?

Mokento wa HPV o fiwa mo letsogong. Mokento o fiwa mo makgetlhong a mararo. O fiwa mokento wa ntlha fa o simolola, wa bobedi o fiwa morago ga kgwedi tse pedi, wa boraro morago ga kgwedi tse nne o sena go tsaya wa bobedi. Gore motho a sireletsege o tshwanetse a fiwa mekento yotlhe ka boraro.

Ke mang o o tshwanetseng go fiwa mokento wa HPV?

Mokento wa HPV o sireletsa thata basetsana ba ba iseng ba tlhakanele dikobo gotlhelele. Mo Botswana o tla fiwa basetsana ba ba dirang mophato wa bone, botlhamo le borataro ba ba dingwaga tse di boferabongwe le go feta.

Ke mang yo o sa tshwanelwang ke go fiwa mokento wa HPV?

Basetsana ba ba nang le mogote o o fetang 37.5C kgotsa ba ba nang le mhikela ka letsatsi la mokento, ba ba ganwang ke metswako e e dirileng mokento o kana ba imile.

Ditlamorago tsa mokento wa HPV ke di fe?

Ditlamorago ga se gantsi di le teng. Tse di tlwaelesegileng di akaretsa go bothoko kgotsa go baba fa mokento o neng o tlhaba teng. Tse dingwe e ka nna go tswa boswata /bogwata, go gotela, go opiwa ke tlhogo, go tsewa ke sedidi le go feroga sebetse. Dikai tse ga di tseye lobaka lo lolele, gantsi di fola ka botsone. Ka sewelo motho o ka nna le mohikela, a tshologa mamina le go ruruga ga molomo le sefathago. Fa o lemoga dikai tse, bona mooki yo o kentang ka pela kgotsa o bone thuso mo kokelong e e gaufi fa e le gore mooki yo o neng a kenta o setse a dule mo sekolong.